

Praktijktrainingen in Oenkerk

Weidevogels zijn nieuwe markt voor PTC+

PTC⁺ heeft bij de praktijkschool in Oenkerk twintig hectare grasland aantrekkelijk gemaakt voor weidevogels. Dat veehouders een toenemend deel van hun inkomen verwerven met natuurbeheer vormt de aanleiding. Op dit grasland verzorgt PTC⁺ praktijklessen voor veehouders, vogeltellers en leerlingen van aoc's. Moderne bedrijfsvoering in de landbouw, Zuid-Europese jagers, slechte weersomstandigheden, de natuurlijke vijanden van de weidevogel en overheidsregels bedreigen mede het succes.

Iedere stap vereist een zorgvuldige afweging. Glibberend omzeilen we de plassen op de dam naar het weiland. Achter deze groene vlakke van twintig hectare bepalen rietvelden, een moderne windmolen en een zadeldaktoeren het uitzicht. Het rimpelende water in een poel en enkele jonge wilgen die met rek- en strekoefeningen hun hout lenig houden, laten zien dat hier de wind heerst. In de verte scheert een kievit over het landschap. Deze vogel heeft volgens trainer Henk Oud en accountmanager Klaas Struiksma van PTC⁺ nog geen nest. Uit zijn gedrag blijkt dat het dier zich nog op de woningmarkt oriënteert. Wel verheugen zij zich over de gevlugelde belangstelling.

PTC⁺ herschiep deze twintig hectare bij het trainingscentrum in Oenkerk in een voor weidevogels aantrekkelijk stuk grasland. Het opleidingsinstituut gebruikt dit voor praktijktrainingen met de weidevogel als onderwerp. Vogeltellers, veehouders, loonwerkers en aoc-leerlingen vormen de doelgroep. PTC⁺ speelde met deze aanpassing in op het overheidsbeleid dat zich richt op het behoud en herstel van de natuur. De uitbreiding van het aantal broedplaatsen voor weidevogels als de tureluur, grutto, kwikstaart, eend, kievit en scholekster maakt hier deel van uit. Dit vereist een andere inrichting van weilanden, koeien delen hun territorium met nieuwkomers. Agrariërs sluiten voor een periode van zes jaar een contract af met de overheid voor het aantal broedende weidevogels en krijgen compensatie voor het productieverlies. Vogeltellers controleren in 2006 en 2009 of ze hun afspraken nakomen. Er bestaat volgens Oud veel

belangstelling: “Alleen Friesland en Groningen tellen al circa duizend deelnemende veehouders die samen vijftigduizend hectare beheren.”

Opleiding

Voor informatie en begeleiding sloten de veehouders zich aan bij Agrarische Natuur Verenigingen. Deze benaderden PTC⁺ vorig jaar voor de training van vogeltellers. Vrijwilligers van alle leeftijden en uit allerlei beroepsgroepen meldden zich aan. In Friesland waren ze allen lid van de Bond van Friese Vogelbeschermingswachten (BFVW) Oud: “Daarnaast hadden ze de liefde voor weidevogels gemeenschappelijk, vaak lag de zoektocht naar het eerste kievitseizoen aan de basis van hun hobby.” Aan hun vooropleiding stelde PTC⁺ geen eisen, wel aan hun conditie en gehoor: “Een leeuwerik hoor je wel, maar zie je niet.” De training bestond uit vier theoretische sessies en een aantal praktijklessen. Het herkennen van vogelsoorten, de interpretatie van het gedrag en een uniforme registratie van het aantal broedparen bepaalden het programma. Van de 350 deelnemers kregen er uiteindelijk 285 een certificaat. Veel cursisten vonden het moeilijk oude gewoontes af te leren. Het is belangrijk dat deze vogeltellers de rust zo weinig mogelijk verstoren. Oud: “Het gaat om de registratie van broedparen en niet de markering van nesten.” PTC⁺ verzorgt daarnaast trainingen voor veehouders. Met een aangepaste bemesting, een latere maaidatum en het dichtten van greppels maken zij hun weilanden aantrekkelijk voor weidevogels. Deze aanpassingen verminderen de opbrengst waarvoor de overheid hen compenseert. Om de afname te beperken stelde PTC⁺ de cursus Weidevogels Stimuleringsplan samen. Struiksma: “Deze cursus geeft veehouders de kans de gevolgen van een lagere productivi-

Henk Oud (l) en Klaas Struiksma: Weidevogels bieden PTC⁺ nieuwe kansen

teit te minimaliseren.” Als voorbeeld noemt hij een latere maaidatum. Door het langere gras met een lagere voederwaarde te voeren aan pinken of koeien die droog staan, vangt een veehouder het productieverlies op. Bij melkkoeien compenseert krachtvoer het ruwvoer met een mindere voederwaarde. Deze cursus bestaat deels uit een checklist met adviezen om het productieverlies te beperken. Ook enkele onderwerpen uit de training voor vogeltellers maken deel uit van de opleiding. Struiksma krijgt enthousiaste reacties: “Boeren kijken niet alleen naar het geld, we zien tevens dat ze dicht bij de natuur staan.” De weidevogels staan ook centraal bij een Rigo-project van AOC Friesland, Van Hall-Larenstein en PTC⁺. Tachtig eerstejaars mbo-leerlingen Veehouderij van AOC Friesland volgen dit voorjaar een trai-

ning om weidevogels bij hun bedrijfsvoering te integreren.

Kansen en bedreigingen

Struiksma vindt dat natuurbehoud thuis hoort in het curriculum van aoc's: “Veehouders krijgen de kans een aanzienlijk deel van hun inkomsten te genereren met het beheer en behoud van de natuur.” Hij betreurt het dat aoc's in hun opleidingsplannen hier nog weinig aandacht aan besteden. In ‘De groene standaard’ komt dit volgens hem niet aan bod. Struiksma: “Bij de samenstelling van ‘De groene standaard’ speelde dit onderwerp nog niet. Het duurt echter te lang voordat opleidingen inspelen op het overheidsbeleid. Het is onze kracht eerder op deze ontwikkelingen te reageren.” Vorig jaar

leverden de diverse trainingen met weidevogels als thema een omzet van driehonderdduizend euro op, een fractie van de totale omzet van vijftieng miljoen. PTC⁺ ziet echter meer kansen. Het verloop onder de vogeltellers vereist scholing van nieuwe vrijwilligers. Informatie over nieuwe ontwikkelingen dwingen veehouders ook regelmatig trainingen te volgen. Daarnaast denkt hij dat op het terrein van natuurbehoud ook andere beroepsgroepen uit de groene sector van de kennis van PTC⁺ kunnen profiteren.

Daar tegenover staan een aantal bedreigingen. Veehouders hebben de melk- of vleesproductie grotendeels in eigen hand, weidevogels brengen meer onzekerheden met zich mee. Slechte weersomstandigheden, natuurlijke vijanden als kraaien

en vossen en de jacht in Zuid-Europa beïnvloeden de vogelstand. Zo daalde bij een veehouder het aantal broedparen door een overrijverige kat. Een nog onopgelost probleem vormt de afname van het aantal vogeltellers. Dit houdt verband met het overheidsbeleid. Nu verleent de provincie nog toestemming voor het zoeken, rapen en beschermen van kievitseieren maar enkele organisaties vechten dit aan. Struiksma vindt dit onzin. Hij noemt de zoektocht naar en het beperkt rapen van kievitseieren een inspirerend en onschuldig tijdverdrijf dat mensen enthousiast maakt voor weidevogels. Broedsels van voor 1 april gelegde eieren hebben nauwelijks overlevingskansen. In de periode dat de kuikens uitkomen maaien de boeren hun land en heerst er onrust. Daarnaast zijn voor mei geboren jonge kieviten door de slechte weersomstandigheden vaak gedoemd te verhongeren door gebrek aan voedsel: “In Friesland raapt negentig procent van de 6.500 vogelbeschermers kievitseieren. Door een verbod daalt het aantal vrijwilligers, dat is rampzalig voor de weidevogels.” □

De groene standaard biedt ruimte voor weidevogels

Wim Grooters, projectleider van ‘De groene standaard’, stelt dat de ontwikkelde examenstandaarden ruimte bieden aan aoc’s om opleidingen naar eigen inzicht in te vullen. Dat gold voor examenstandaarden ontwikkeld onder KS 2000+ en ook voor de standaarden die onder de competentiegerichte kwalificatiestructuur (cks) ontwikkeld worden: “Een examenstandaard is de inhoudelijke standaard voor het examen, dat bij de cks de vorm van een proeve van bekwaamheid aanneemt. Een leerling kan heel goed aan de eisen van de proeve voldoen, zoals die neergelegd zijn in de examenstandaard, bijvoorbeeld in de context van een bedrijf dat aandacht besteedt aan natuurbeheer en weidevogels.”